

САҢА ОЛОХ

Чурапчыга күн тахсар !

12+

2014 сыл
Балаан
ыйын
11
күнэ
чэппиэр
№ 132 (10951)

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Улууска - бу күнүргэ

ОБЩЕСТВЕННАЯ ТУМСУУЛЭР ҮЛЭЛЭРЭ БОЛҖОМТО КИИНИГЭР

Калини кэмгэ бүтүн Россия үрдүнэн общественная хамсааһынарга улахан болжолто уурулар. Сахабыт сирингэр В.А.Борисов бэйэтинэн быһас уонна общество биер соморо буолан үлэтирин ситиһингэ сүткэн үлэни ылган кэллэ. Улуустарынан, нэһиликтэринэн, экономика уонна социальнай эйгэ салаларынан общественная Сэбиэттэр тэриилэн үлэтиилэригэр сорук туруоран общественная түмсүүлэр үлэлэрин көбүлөөбүтэ, өйөөбүтэ.

Чурапчы улуутунан баһылык А.Т.Ноговицын көбүлөөбүнүнэн быһыл саас общественная түмсүүлэр форумнара ылтылан, улуус Общественная Сэбиэтэ тэрииллэ. Сэбиэт араас таһымнаах муһунахтары ылган кэллэ. Бу ый 9 күнүгэр Сэбиэт уочараттаах муһунаа тэриилэн үс улахан бөлүгүгү дүүһүлүүн барла. Барыта 15 нэһиликтэн Сэбиэт чиликтэргэ, нэһиликтэ дьаһалтанын специализация кэчэн сырыттылар. Бу муһунаах улуус баһылыгы А.Т.Ноговицын кыттаан ылган.

Чурапчы арыгылааһыны утары үлэр бөлүгүгү сыһынык туруорула. Биһиги общественная арыгылааһыны утары үлэр биер кэлиминик ылтыһылыта өссө тэрэһиннээх буолара нэһиликтэ чөлүлөн сокуоннай састарыт ситэ илэк оҕолору көмүскүүр, реабилитациялар кини дириктэргэ М.Н.Савина иһиликтэринэн оттордо. Төһө эмгэ араас хайыскаларыннан, таһымнаах үлэ ылтылар эрээри, дьаһалтаны уонна бүтүн ылк кылыгы арыгылааһынара сыһыта арыгылааһыны көбүлөөбүтэ, ылкыларга. Улуус баһылыгы эһиликтэ, нэһиликтэ специализация кэчэн ылкыларын үс хайыска баһылыгы ылтыһылыта. Ол курдук, бастаан туран арыгы атыһылыр тахсыстары, туохкалары уолуһуһулар сыһыттан нэһиликтэннэ ортооттар «Телефон доверия» дигэн анонимнай телефон (42-209) нүмэрин таркатыы өйөһүө. Сыһыны арыгы атыһылыр буруйлуулуктары, арыгы иһэн баран массалык ылкылар сүткүлүгэр ааһара

халыака бөлүгүгүнэн нэһиликтэннэ кини дүүһүгү тахсара ситиһиликтэн ырытты буолла. Улахан баһылыгынан биһигини — нэһиликтэргэ бэрээтэ бөлүгүгүгүлэр общественная Сэбиэттэр тэрииллэргэ. Майна нэһиликтэ дьомо ылкылар, түмүс туттар дьоморун түмүк арыгылааһыны уонна бэрээтэни кэлиһини утары үлэни сүрүлүүн ылталыра ылкылар. Бу Сэбиэт төмүкүлүктэри дүүһүлүү эрэ буолбакка, кыһарыйырыгыларга сүбөлүр-амалылар, састарыгыгыларга састарыгыт сааһылыр анааһа эмиэ чөлүгү эһиликтэ.

Иккис бөлүгүгүнэн улуус дьаһалтанын дьомо кэрээтэ специализация Т.П.Булукова иһиликтэринэн отторон общественная хамсааһынар, түмсүүлэр үлэлэрин көбүлүү сыһыттан форум тэрииллэ ырыттылыта. Сэбиэт ый састарылыта улуус общественная түмсүүлэр улахан форумга мустан үлэни састарылы, сонундук тэриилини ситиһингэстэхтэ. Үһүс бөлүгүгүнэн Одьулуун нэһиликтэтин улуус Общественная

Сэбиэтин чиликтэ А.В.Ефремов иһиликтэринэн отторон, халаанга барбыт Одьулуун нэһиликтэ улуус дьомун көмөтө улаһыны ылган туран, махтаны. Биһиги балаһыаньаны сорох дьомо кыһылаа кыһылыр уулуктардаах ылкы, суол отторуулар уу ылкылар турбалар сорох сиргэргэ ситэе суох уурулу-буттарыт эгэ. Аны саас хаар уулуута суол мөһүкөтүгэр хаайтаран чалбах уута ылкыларга тахсыа турлаа. Онон бу хайыскага үлэлэһингэ дигэн эһиликтэргэ. Сэбиэт чиликтэргэ иһиликтэрин көбүлүүн биер састарыт Одьулуун дьомун кыһылаа кыһылыр баһылыгы кэмгэргэргэ дигэн ылкылар отторорго баһылыгы ылкылар.

Түмүкүгү бөлүгүгүнэн Бүтүн Россияга «Россия иһилэр» общественная хамсааһыны үлэни кыһа биһилиги буолла. Бу хайыскага иһиликтэ биһигэ үлэлэһини тэриир туһунан баһылыгы ылкылар.

А. ЗАХАРОВ.

Тыа хаһаайыстыбата

СЫЛЛААҔЫ БЫЛААН АҔАРА ТУОЛЛА

№	Нэһиликтэ	2014 с. былаан тонна	8.09.2014 с. график тонна	Кэбиһи тонна	Былаан туолуутун %	График %
1.	Аларар	1647,0	1564,7	1667,5	101,2	106,6
2.	Арыылаах	1685,0	1600,8	1671,0	99,2	104,4
3.	Бахсы	1783,0	1693,9	2374,0	133,1	140,2
4.	Болтоно	1676,0	1592,2	2013,0	120,1	126,4
5.	Болутур	3024,0	2872,8	2996,0	99,1	104,3
6.	Кылаанах	1864,0	1770,8	2277,0	122,2	128,6
7.	Мугудай	2235,0	2123,3	2542,0	113,7	119,7
8.	Одьулуун	3120,0	2964,0	2768,0	88,7	93,4
9.	Соловьев	2853,0	2710,4	3109,0	109,0	114,7
10.	Сыланг	4209,0	3998,6	5183,0	123,1	129,6
11.	Төлөй	1375,0	1306,3	1754,5	127,6	134,3
12.	Хадаар	1697,0	1612,2	1905,0	112,3	118,2
13.	Хатылы	2058,0	1955,1	1940,0	94,3	99,2
14.	Хайахсыт	1792,0	1702,4	1925,0	107,4	113,1
15.	Хоптоно	3608,0	3427,6	3303,0	91,5	96,4
16.	Чакыр	2505,0	2379,8	1805,0	72,1	75,8
17.	Чурапчы	2121,0	2015,0	2087,0	98,4	103,6
	Улуус үрдүнэн:	39252	37289	41320,0	105,3	110,8

Балаан ыйын 8 күнүгүгү туруулан отторон сылааһы быһыны 105,3 бырыһыт туолла. 39252 тоннаны отторон сылааһы 41320 тоннаны оттордубут. Ордуу үчүгүлүк Бахсы—2374 тоннаны (133,1 %), Төлөй—1754,5 тоннаны (127,6 %), Сыланг—5183 тоннаны (123,1 %), Кылаанах—2277 тоннаны (122,2 %), Болтоно—2013 тоннаны (120,1 %) оттороннор ситиһингэр. Барыта 10 нэһиликтэ сылааһы кыһылыр аһара толордулар. Арыылаах, Болутур, Одьулуун, Хоптоно, Чурапчы нэһиликтэргэ 98-99 % оттороннор быһылырын толорор кыһаа кыһылыр.

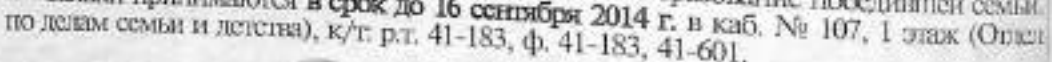
КУУННУ ХОМУУР (8.09.2014)

№	Хаһаайыстыба	Кормовой, га			Прогноз тонна	Туолуут тонна
		Былаан	Прогноз	Факт. 2014		
1.	“Мындааһа” ТХПК	190	190	190	380	
2.	“Чыапара” ТХПК	58	58	58		75,0
3.	“Чурапчы” ТХПК	80	80	80		200,0
4.	“Төлөй” ЖСХПК	31	31	31		62,5
5.	“Сага олох” ТХПК			11	22	25,8
6.	Уһун Күөл ЖСХПК	27	27	27		21,0
7.	“Илин” ЖСХПК	30	30	30	45	
	Барыта:	599	599	427	447,0	384,3
1.	ИП А.В. Луковцев “Дьаһаа” б/х	111	111	111	166,5	
2.	ИП Е.А.Луковцев	109,5	109,5	109,5	164,25	
3.	ИП С.И. Сергеев “Алласы” б/х	10	10	10	15	
4.	ИП М.П. Михайлов “Комплекс” б/х	50	50	50		70,0
5.	ИП Р.С. Варанков “Түгүрүстээх” б/х	10	10	10		30,0
6.	ИП Н.С. Консептинов “Ньэжун” б/х	20	20	20		30,0
7.	ИП А.С. Мещеряков “Вулкан”	11,5	11,5	11,5		4,0
8.	ИП Н.Н. Ляткин	20	20	20	30	
9.	ИП М.С. Седяковцев	30	30	81	121,5	
10.	ИП А.А.Евграфов	7		7	10,5	
11.	ИП В.Д. Васильев “Кыһааһа”	12,5	12,5	12,5	30	
12.	ИП Ф.Л. Дьяконов			10	15	
13.	ИП А.Д. Кузмин “Дьоһу” б/х	38	38	38	57	
14.	ИП А.А. Анистов “Тумара” б/х	30	30	30	45	12,0
15.	ИП И.И. Говоров “Сигл” б/х	10	10	10	15	
16.	ИП П.Д. Трофимов	40	40	40	100	
17.	ИП Е.Н. Макарова	10	10	10		10,0
18.	ИП С.С. Макаров	30	30	30	55	
19.	ИП Г.Ф. Пермикова	10	10	10	15	
20.	ИП Г.А. Захаров	35	35	35	52,5	
21.	ИП В.Ф. Попов	20	20	20	30	
22.	ИП Н.И. Неустроев “Тоох” б/х	30	30	30	45	75,0
23.	ИП Т.Г. Борисов “Чирябэст” б/х	30	30	30	45	
	ИП, БФХ барыта:	839,5	832,5	755,5	1012,3	231,0
	Улуус үрдүнэн:	1438,5	1431,5	1182,5	1459,3	615,3

Бу күнүгүгү күнүгүгү хомуур үлэлэр састарылыр. "Мындааһа" ТХПК саңа жомолто-аграрский комплекска кыһааһа сүткүлүгү аһаа ситэе бэлэһингэр. Барыта 190 гектарга Бас Күбүлүн. Нуюулаан баһылыгылар эбес ыһыттылар. Үүнүүгү үлүгү. Биер гектарын 30—35 центнери ыһа кыһааһа. Ситэе уулар траншеялар бэлэһингэр. 40х14 м иһилээх. 500 тоннаны ууоһа. Састарыт ылган бэлэһингэр ситэе састарыттан ыһааһа. Саңа састарыт комбайн аһааһа. Сорох иһэрэ чаастарын бэйлэргэ отторон бэрээтэтингэ ситэе уууу састарыттар. Аһааһа

200 берекэ сүткү кыһааһа. В. М. Консептинов аһаа барбыт. Комплекска туууу отторо кэмгэ, сүткүлүгү кыһааһа кыһааһа кыһааһа. "Комплекс", "Дьаһаа", "Түгүрүстээх", о.д.а. хаһаайыстыбалар эһилик комбайнуу састарыттар. Сылаанга Трофим Борисов, Дмитрий Мещеряков Кылаанаа кэчэн састарыт бэлэһингэр састарыт, кыһаа кыһааһа Петр Трофимов, отторо Кылаанаа Гаврил Захаров ууоһа. Аһаа аһааһа туһунааһа. Чурапчы күнүгүгү бастаа үлэ титтэһи ылкылар.

Александр СЛЕПЦОВ.

Холбоо нэвчилэгийн 100 сэллгэр

КИЭН ТУТТАБЫТ, ХОЛОБУР ОНОСТОБУТ

Петр Семенович Наумов
1949 с. олушнуу 9 күнүгэр
Чурапчы Холбошугар Наумов
Семен Степанович уонна
Мария Павловна дыһ-
күргэттэригэр сэтэ оҕоттон
иккиһинэн күн сириг көрбүтэ.
Дьонно колхуостар уонна элбэх
оҕулоох буолуаннар, Петьа олох
кыра сааһыттан
төрөшүүттэригэр ис-тас
үлэтигэр көмөлөһөн, кыра
бырааттарын, балыстарын
көрсүһөн, эрдэттэн үлүс-
хамнаска дьонугар көмө кинигэ
буола улааппыта. Дидин орто
оскуолалыгар үөрөмүтэ.

Одоо эрхсийтэн хайрханаан малтай буудан олус эрлийтээр. Онон үүрэгтэн кишээгчтэй охуулаа үүрэгтэн бүтэргийг Силдгыг Намтаага хүлээж-сүүлсний-трафический-педучилищны үгүйсгэлтэй үүрэгтэн бүтэргийг. Ол кишээгчтэн педучилищ тахьвар, үгс бүтэргийг буулхор дээр Намта Энгийн хөдөлгөөн олохуйн, хас да нэвчилжээгчтэн 15 сэл устга учуулаагаар, онон хууу бүтэргийг үүсний сүүлснийг. Ол курдук, үгс үүсгээр сүүлснийг саага барьга Намта асвиг, манган бүтэргийг, үс оюулоно, Наман сиритэн оюулоно кынат ашгийн, үүсгэн үүсгэн үүсгэн буулбуулаа.

Уулзани сэлбэн дорубуйяныни динла малтоон, орон-талхж киһитэ буолбута. Ырааһар сийин, сүһүөктэрин, сүрүдүн турута бастар малхот диниһэр номуо буһтуу киһиниһи аахпытара. Очолорго Петр үс оҕолоох дыа көргөн аҕа баһылыга эбит. Ол күмгэ аны көргөт эмискэ баһыан албута. Дьэ, маһтан ыһа, бойэтни иһиниһэр күүстээх, модун санааны туруорунан, оҕолорун аахсарылар туруорар сыаттан, күннүгэ сыраһаһан дьарыктанарын саҕалаабыт. Кыра эрчилтэн табых, арыгы дьааһылар ыһарбатах буолан уонна күүстээх санааныһи салайтаран, бастаан дыа эһиниһи саҕалаан эрчиллибит. Сылһы дыа таһылар, олгон нааркада оҕолорун кытта сүүрэр-көгөр, эрчиллэр, оҕолоро оонһуууларылар арыһы ыраах сириниһи сүүрөн кэлэр буолбута. Иин күрүк, ханһык да күүстээх эми-том кыйыдалах реваншем ыарыһы-һыттан босхоломмуота, кыл-кыра хамнаска, инбэлиит биэһиһиһиһэр, күнүстэри-түүһиһи түбүтүрөн, кыраһап оҕолорун атаһарылар туруорбуна. Хаһан да көмөтэ суох, соҕотоун сүүрөн-көгөт, дьонтон иһэрһи суох оһорбуна. Хаһан да үлүһтэбэт, көхтөөх,

[illegible]

П.С.Наумов сүүрүүлэн уугунахлык даярхастаммалта 20 сыла буолда. Сорох дьон спорка араас үрлук ситиниһэлэри ситиниһэн быран толтуур кэмнэригэр юнни саага сарааһабыта. Уйуу сүүрүү курдук спорт ыраах көрүгэр 50-сааһын туолат, Саага сириттэ спортуун мастарын нуорматын икки төгүл толорбута, оттон дуохун ооннуууттар спорт мастарылар кэндиэл буолбута. Сүүрүүгэ мастар нуорматын толорбуттун тирэх алып, хас сыл айы классическай марафонна, кастык дьахонуктаах сууккаах уйуу сүүрүүлэргэ кыттан буһан-хатан, кырбистэри дьаһан испитэ. Республикада уйуу сүүрүү курдатыһиларгэр кыттан үстэ чемпиннаһабыта, албах төгүл ырыгэр буһубута. Бол Россия уулу дьоннорун кыла сырсаһан, боруобсаһан барыта. Ол курдук, Россияда сыл айы ыһыллар классическай марафонна 2003 с. кыттан, Корснев куоракка Россия албах уулу сүүрүк холлгарын кыһалтаһабыта, үчүгүлүк кыттан аһат бэлгэ-ни болгоһоммута.

Россия чемпионыгар үс
тогул сууккара (24 чәс)
суурууга кыттан тус бәйгә
түс, бәһис мизсталаммыг,

оттон 2005 сыллааха онук күрөхтөгүлүгүтү хаманданан Саха сирэ бастырыгыр кини ити хаманды састаабыгар киирон күрөхтөгүтү. Ошон, "Лужники" Олимпийский стадионунар пыссал үрдүгү үктөлүгүр турар чыскэ-пиксибит. Ону алан, 2003 сыллааха Европа чемпионатыгар 100 км сирин сүүрүүтү араас омукары кытта эрбон биштин күрдүк турууласыста. Түмүгүр кини Саха сириттэн иккинс мөөстөдөн кэлэн мөтөрдүнүн нүсүрөрдүнүмүтү.

Спордууан дьарактанар
көмитэр күрэхтэһини,
күрэхтэһингэ баһамыһын,
сатаабатыа, киһи
доруобуйланыар охсууна,
буолуон сөн эбит дии санаан,
бэйэтэ улуу сүүрүүтү
онорон, онно сүүрэгэ саама-
мыга Ол кудук, 1996-1997 сс.
Нам, Уус-Алдан, Мэҥэ-
Хаҥалас, Чурапчы, Тагта
улуустарынан М.К.Аммосов
төрөөбүт 100 сылыар анан,
1999 с. Дьокуускай, Мэҥэ-
Хаҥалас, Амма, Чурапчы,
Тагта, Томпо улуустарынан
1600 км. сири, 2000 сыллаахха
Денскэй, Сунтаар улууларын
Саха сирин промышленнай
күоруттарынан кэрийбэн 2300 км.
сири, онтон салпын
Дьокуускайтан 1600 км. прае-
ктаан улуулар, Дьокуускай,
Ханталы, Дьокуускай – Дьирин
бейүлэлэ уола
маршруттарынан сүүр-
сүлүбүтэ.

2007 сылыахахха Бүгү бэйлэ сүүрбүтүн туох да, ким д'арыштаһалата суох, 80 киһи айаайыннаах малын-салы таласкыра соһон, Саха сип Россияга холбостута 375 сыйгуолууттар анаан, былырт обугэлэрбит орус быһылтан тантары айаһаан биелиттэ дойдубулар эг атастарынның тойгон көлбүттэрин курдук, улуу Байкал күөлүн сүүрдүү үйүүтэн Сүдүрээккэтэн, Кулустан Дьокускайга диэри 3175 километры 75 хонукка устала-ниһэ суох, үркүк мырааннары, түн өйүүр быһылан Иркутскай уобалас жээн пазэмэн сырдарын сыйыан, отус тиас хайаары үнүсүрлээн, үрөһ-маары үнтүкүзөн, Лена өрүс кыһынан баһылан, улахан харгы таастары быһыһыан малын барытын эрдиккээ оноточо уурган барап баччылаһан соһон, тохолло суох сүүрөн дойдубун буһан «бу» диибиттэх «Бу кырдык сүрдүк илестинтэх, сындарынанньах сүүрүү этэ» дииһн бэйлэ да биллөгөр.

2010 сүүлэххэ Улуу Кыайыны 65 сүүлхтар ангаан Балтинский муораттан Японский муорага дээрэ, а.э. Калининград куораттан Владивостокка дьылы 12003 километр уруунаах сирэ 206 хотука, эмиэ арыаллыта суох, суус-соголоруун сүүрэн түмүктөбүтэ. Кипи бу сүүрүүтүн татталлаах торообут Сахалын сирин, кизэг Россия 1941-1945 сс. сүргүнэ кылтыбын дуойунтарытар, кинилэр сырдык сэргэсэригэр аналбыта Саха кинигэ бачча ыраах сирэ эт талынан сүүрүүтэ үтүс дьону өкөрбүтэ. Сааһырыл, дору-буһуһунан да суус бэрэзэ суох киһи саналаа күүһүн, ис ыларын, дьулуурун, тулуурун, тоһур көлүһүн кэркэрбүтэ. Ону үтүтэ, Россия Эбэ хотун кизэг изилитэ бэйэлэһи уолун, ректантиннын сыһаас ыһаһытар

[illegible]

2013 сэлэлхэа Бүтүр кэр-
гэнигээн Кытайга даанш
куралка, тоочнай массаж
онорторго үөрэнэ кэлбэтэр.
Китай массаж олуэ түнэааан,
бары ырылын барытын
эснэрин бэлэнигээн элээн
игэрдэйн киш. Ол үөрэн
бүтүрмэлтэн Дюкуускай
дүүртлээдэ инбэллэстэри
үлэлтэр, үөрэтэр производ-
ственной комплекска массаж
кабинетээр үлэли сэлдэр.
Бү үлэлтэр даанш дааншан
үлэлтэр, баай оулугун түнэан,
бөлөмтөн, саабылын барытын
пирогон үчүгэйбик үлэлтэр,
үгүс кайнаа орунууо, тын
олуобуо дүнэ бигэтик
эрэжээн.

Петр Семенович олобун
устарын тухары сакъ дьонно, эгэр
ылгыта чоң туруктаах чыгыш-
чыбык, бизгэ айыок-санаалык
буолашарын туһунан бойлунга
холобур көрдөрөң, багча
санылар дэри фикустууруны
уонна спорду оро тулан кып.
Бисилэн дэриги илалаттын хас
да үһүн сүүрүүлэри өтөрор
ылканыраагытун, баганын
туһунан эгэр, санаатын үлгү-
сунан. Бисатан, Улуу Кыайыы 70
сылгылар аман - байыт кыгэн
татомон Сагабын сирин хорсун-
коодут, мунура суох күөстөк
санаалаах убайдырбыт,
илалыбыт, элээлээбиг, хос

элээрлэртэй сайрхыг
 кэригээрлэгэр анан
 сүүрхүүтүүтэй сэл этэ дэлэн
 байхнаар, Кини саха
 буйууннара эт-хаан өтүүнэ
 чачыг сайдылхайларын,
 фальштар аргаар сатыы тийэн,
 урухаллаһан, кыайы-хотон
 колбнэтэрин, дымтээх
 боогурдирын, сүдүлэрин аасыгт
 2010 сыллаах Россияны унуор-
 дан сүүрүүтүгэр, кырдык да,
 дакаастан турар, Оттон бил-
 лэн баатын олоххо килэрэн
 Ильямь күүлэн сэрэсэн
 Севастополь куоракка диэри
 сүүрүүтүн саалаан, суолга
 сыһар, Иккитинэн, "Сири
 эрнийт сүүрүбн" дитэн
 балыскан бэра санааттах. Ону
 кини кыаллыгыт ыра сагаа эрэ
 курдук санаабат.
 "Калининградтан
 Владимиростокка диэри
 сүүрбүштүн алгаарын
 сүүрүбүһүнэ сири эрнийтэм
 этэ", - диир. Күүстээх саймалах
 күйи.

Дээ, маншук Сахабыт
сирин, бүтүн Россияны штыр-
дыбыт, Аан дойдута кытта
бисиниг биэр дойдубаарым
уйагылар, олодор дьэтигэр
күөрүн баран "Ык" тыла
тустум. Дьэтиох Дьоккускай
куораныт кытылынан
Майкооскай аатынан уулуусага
Балыткы сэмдэтигыт икки
этээтээх мас дьэз баспыкы
этээтигэр биэр хостох
кыртыраа, маларын сыһын
кыт сэмэн бараныар, кыт-
кырааас уулуубуйаа олорон-
лор эбит. Байыт иһилиит,
эбэх оону көрөн-истэн, ийгэ
аастагылар туруорбут, олох
эриирин-мускуурун ээрини
тыарыт, кыра хамтастаах,
пенсиянан эр олодор киһи
лайдах дьэ-уот атылаһыт,
спр атылаһан уһаайба
эриитэй, кытта тийбэт
буолуога. Эгэ биситин,
саһыран барыт, кыһыт дуо?
Онон итинник уулуубуйаа
олорор. Суолтагылар, саһа кыр-
тыры мларыгар ээринээр
күрүктар дааны 3-4 сыл аһан
ээр, кыаллара бисити.
Республикабыт, сахалар ааһа-
рын аар-саары аатыра сыһыар
киһитигэр кыһыар саһыгар
нүс-ка олохтоон, үйэтэ уһан,
норуотун оссо дааны уһундук
үөр, аатыра, аччаты
үрүккэ, көрөд уһута турагылар
коммунан, саһар биэр хостох
таа дьэтиэн бэлх оһороро
буоллар республикабыт
саһалата дьолуһунах үтүө
дыһааны оһорго эгэ, эбэх
киһи аһыһа, үөрө эһити.

Түүхчээ, Петр Семёнович
эцэр ыгчигтарга тушаан
машныг эцэр: «Күн сиригэр
кингээ саамай күндүгэ -- дору-
буулаа, буолар. Дорубуулаа
эрдэттэн харысгыар сыйлан
хамсаан-ймсэнэ, сүүрөн-
когон, күүстэх ногдурусканы
ылбаа эрэ эрааһын. Кини
буларан туран дыарыктанар
дыарыг туһаа улаан буолар.
Миш сүүрүүн
дыарыктанын, сүүрүү кыа-
а барытыгар барар.
Скандинавский хаамыа элэг
туһаах. Онон эжигин-
хаантылын сайыннан бары
доруобый буолун. Салтөөх
дыарыгы булантыл
с и т и н и л э э х т и к
дыарыктанаргытыгар
сүбэлнибик. Оччогуна чөл
аюуксук, бигэ дуруктаах дьон
буахукут.»

М.Н. КОРЯКИН,
Холбоо наймаагийн
Болуотгах тэргүүлэгч, РФ
Сууринд ажилладаг соёлын
мэргэжилч

Сага олох

Автор сурунур этгитер санаа редакция пайцетилер миздин олп тубалар буулболюк. Сурунур ниймлер чолонлор хайрдымластерынлар эппетинди алор тус байгыз сутар.